

orije vrednosti in t. i. marginalistična revolucija na prelomu stoletja, tj. povsem nova teorija, kjer vrednosti ne določa več produktivno delo v produkciji temveč subjektivni občutek mejne (marginalne, od tod naziv marginalizem) koristnosti za potrošnika. Pravzaprav vrednost sama kot osnovni koncept politične ekonomije v marginalizmu izgine (Varoufakis et al., 2011: 120–121) in razmišljanja o vrednosti, ki izvira iz procesa produkcije, nadomestijo razmišljanja o določanju cen na trgu, se pravi v procesu cirkulacije. Ta neoklasična, tj. postdelovna in postproduksijska teorija tudi produkcijo samo pojmuje kot »črno škatlo« in jo obravnava le kot poseben proces tržne menjave, denimo dela za mezde in podjetniških investicij za donose (Fine in Milonakis, 2009: 91–118).

V polemiki o socialističnem računu Lange neoklasični teoriji naredi to, kar je Marx naredil klasični liberalni politični ekonomiji – z uporabo njene metode in konceptov izpelje imanentno kritiko, katere rezultat je nova teorija, ki, v nasprotju z nameni in motivacijo izvirne teorije (tako kot v primeru Smitha in Ricarda, ki sta s pomočjo delovne teorije vrednosti zagovarjala prosti trg in svobodno trgovino proti merkantilizmu in rentništvu, nato pa je Marx imanentno kritiko teh teorij uporabil za zagovor socializma), dokazuje superiornost socialističnega centralnega planiranja nad organizacijo gospodarstva na način prostega trga. Hayekov odgovor Langeju in njegovim tovarišem je bil prav tako ambiciozen in prelomen kot odgovor marginalistov na marksizem, le da ni sprožil nove teoretske revolucije – čeprav so njegove politične in socialne ideje še vedno zelo vplivne, ima v uradni ekonomski vedi Hayek, tako kot Marx, danes status marginalne kuriozitete.

Razlog, zakaj danes o Hayeku kljub njegovi strastni privrženosti prostemu trgu in kapitalizmu akademski ekonomisti govorijo le pri predmetu Heterodoksne teorije, je, da je bil, da bi odločil razpravo o socialističnem računu in Langeju spodnesel tla pod nogami, pripravljen zavreči osnovne koncepte in metode neoklasične teorije (razen subjektivne teorije vrednosti). Hayekov slaven spis *The Use of Knowledge in Society* (Hayek, 1948a) je prav toliko polemika proti nekaterim bolečim mestom in najšibkejšim točkam neoklasične teorije, kot je kritika socialističnih idej o centralnem planiranju. Najtežjih besed sta deležni pojmovanje ekonomije kot brezčasnega ravnovesja (kjer se ne upošteva temporalne dinamike kompleksnih sodobnih gospodarstev) in predstava o popolni informiranosti tržnih akterjev. Hayek poskuša Langeja rušiti ravno tam, kjer je ta najbolj blizu neoklasični ekonomiki, ter s tem ubiti dve muhi na en mah.